

СИНГАЇВСЬКА Г. В., ГРИЗОВСЬКА К. В.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА СПЕЦИФІКА ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З СЕМАНТИКОЮ КОХАННЯ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

У статті розглядаються фразеологічні одиниці з семантикою кохання в іспанській мові, виділяється їх класифікація. Окреслено й проаналізовано семантичну структуру цього класу ФО. Фразеологічні одиниці становлять найконденсованіше вираження національно-культурного компонента мови, а, отже, їхній аналіз дає можливість простежити взаємозв'язок мови, світобачення і ментальності нації.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, фразеологізм, фразеологічні ряди, фразеологічні єдності, ідіома, ідіоматичний вираз.

В статье рассматриваются фразеологические единицы с семантикой любви в испанском языке, выделяется их классификация. Анализируется семантическая структура этого класса фразеологических единиц. Фразеологические единицы составляют самое конденсированное выражения национально-культурного компонента языка, а, следовательно, их анализ дает возможность проследить взаимосвязь языка, миропонимания и ментальности нации.

Ключевые слова: фразеологическая единица, фразеологизм, фразеологические ряды, фразеологические единства, идиома, идиоматическое выражение.

In article are examined idioms with love semantics, their classification. It is outlined and analysed the semantic structure of this class of FU. Phraseological units make the most condense expressions of the national cultural component of language, and, thus, their analysis gives a possibility to trace an interconnection of language, attitude and mentality of a nation.

Key words: phraseological unit, phraseological lines, idiom, idiomatic expression.

На сучасному етапі розвитку науки про мову дослідження фразеологічних одиниць неможливе без вивчення їх національно-культурної специфіки, без розгляду ролі фразеологізмів в репрезентації культури народу. Особливу роль в трансляції культурно-національної самосвідомості народу і його ідентифікації як такого відіграє фразеологічний склад мови, через те, що в образному змісті його одиниць втілено національно-культурне світобачення.

Вивчення фразеології як підсистеми мови передбачає поглиблену розробку як загальних, так і спеціальних питань, зокрема проблеми значення фразеологічних одиниць, її відображення у лексикографії, а також функціонування фразеологічних одиниць у сучасній літературній мові. На перших етапах розвитку фразеологічної науки вивчались в основному такі питання, як цілісність значення, сталість переосмислених словосполучень, їх здатність виконувати роль певних членів речення та функціонувати як окреме слово та ін.

Визначення поняття фразеологізму, запропоновані лінгвістами, значно різняться між собою. Проте всі вони зводяться в цілому до визначення фразеологізмів як якісно нової одиниці, яка має свої, лише їй притаманні ознаки. Невизначеність і неоднакове розуміння об'єкта фразеологічних досліджень супроводжується великою термінологічною плутаниною, використовується найрізноманітніші терміни: сполучення слів з переносним значенням, усталені фрази, усталені словесні комплекси, фразеологічний вислів, фразеологічна одиниця, фразеологічний зворот мови, стійка сполука слів, стійка фраза, ідіоматичне словосполучення, фразеологізм, ідіома, ідіоматизм, фразема тощо.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю поглибленого вивчення семантики фразеологічних одиниць (далі ФО) іспанської мови. ФО з семантикою кохання утворюють окрему фразеосемантичну групу в системі іспанської мови. Опис даної фразеосемантичної групи сприятиме вивченню системи фразеології в цілому. Дослідження всієї системи мови може бути плідним лише при детальному аналізі її окремих мікросистем, груп. Такий підхід до вивчення системи вважається найбільш виправданим та науково обґрунтованим. Вивчення системної організації фразеології передбачає виділення в її складі різних фразеосемантичних груп [1:24]. Подібний підхід до вивчення фразеології дозволяє показати, що фразеологія мови є джерелом та носієм різноманітної країнознавчої інформації.

Метою статті є вивчення особливостей актуалізації та використання іспанських фразеологізмів з семантикою кохання, виявлення їх комунікативної і національно-культурної специфіки.

Об'єктом дослідження є фразеологічні одиниці іспанської мови з семантикою кохання.

Предметом дослідження є семантичний та лінгвокультурологічний аспект ФО з семантикою кохання в іспанській мові.

Матеріалом дослідження є фразеологічні одиниці з семантикою кохання, отримані методом фронтального аналізу з тлумачних та фразеологічних словників іспанської мови [Diccionario fraseológico documentado del español actual, 2005, Diccionario fraseológico español-ruso, 1985].

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному аналізі, системному описові фразеологічних одиниць з семантикою кохання в іспанській мові, визначенні їх типів та національно-культурної специфіки.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій базується на роботах С. Г. Воркачева, Н. Н. Курчаткіної, Н. Ф. Міхєєвої, М. П. Осипової, Н. М. Фірсової, О. С. Чеснокової, які досліджували виявлення культурно-мовної специфіки компоненту кохання в російській та іспанській пареміології, семантичне варіювання іспанських фразеологізмів, варіанти вираження поняття “кохання” в іспанській мові, національно-культурну специфіку функціонування фразеологізмів в сучасній іспанській мові, іспанську фразеологію в контексті лінгвокультурології [2; 3; 4; 5; 6; 7].

Постановка завдання. Різним аспектам вивчення фразеологічних одиниць присвятили свої роботи такі вчені, як Ш. Баллі [8], В. Виноградов [9], О. Бабкін [10], М. Шанський [11], В. Жуков [12], Р. Попова [13], Е. Бенвеніст [14], Ю. Лотман [15], І. Чернишова [16]. Фразеологія належить до тих галузей сучасної лінгвістики, що привертають особливу увагу широких кіл дослідників. Чільне місце у розвитку теоретичних основ цієї науки, за загальним визначенням, належить іспанським вченим, таким як Х. Касарес [17], А. Медіна Герра [18], Мартінес Марін [19], Г. Корпас Пастор [20], Л. Руїс [21].

У даній статті досліджуються фразеологізми з семантикою кохання в іспанській мові, їх національно-культурна специфіка, спираючись на тлумачні та фразеологічні словники.

Широкого визнання у вітчизняному й світовому мовознавстві здобула класифікація, яка вирізняє три типи фразеологічних одиниць – фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності і фразеологічні сполучення. Зберігши три основні класи фразеологічних одиниць було виділено четвертий клас – фразеологічні вирази.

За визначними ознаками до фразеологічного складу мови можуть бути зараховані найрізноманітніші з погляду семантики і граматичної структури одиниці.

В основу фразеологічної теорії акад. В. В. Виноградова [9:159] покладено спостереження за видозмінами значення слова у різних синтаксичних і стилістичних умовах фразотворення. Являючи собою

єдине значення ціле, фразеологічні одиниці не є однаковими з погляду з'єднаності компонентів і співвіднесеності семантики усього вислову з семантикою його окремих складників – компонентів.

Зважаючи на це, В. В. Виноградов [9:159] розрізняє три типи фразеологічних одиниць – фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності і фразеологічні сполучення.

Аналіз проводимо на матеріалі цих трьох типів ФО:

Фразеологічні зрощення – семантично неподільні фразеологічні одиниці, у яких цілісне значення невмотивоване, тобто не впливає із значень їх компонентів.

Наприклад:

“*(No) saber lo que es amor de gato*” - бути (не) знайомим з лихом;,
“*Beso de Judas*” - таємна зрада.

За визначенням В. В. Виноградова [9:160], фразеологічні зрощення являють собою своєрідні складні синтаксичні слова. Компоненти фразеологічних зрощень нагадують морфеми в словах. Як і слова з невігідною основою, вони позбавлені внутрішньої форми. Лише глибоке етимологічне дослідження може допомогти розкрити механізм становлення фразеологічних зрощень і з'ясувати, чому саме ці слова-компоненти спонукали появу цілісного значення.

Семантична неподільність виникає або підтримується у фразеологічних зрощеннях рядом фактів: а) наявністю у складі ФО застарілих слів, незрозумілих для загалу; б) наявністю граматичних архаїзмів; в) втратою у межах фразеологічної одиниці живого синтаксичного зв'язку.

Фразеологічні єдності – теж семантично неподільні фразеологічні одиниці, але цілісне значення їх умотивоване значенням компонентів. Мотивованість ФО опосередкована. Більшість із них є образними висловами, при чому, образний стрижень на якому вони виникають, може відчуватись більш чи менш виразно.

Фразеологічна замкненість фразеологічних єдностей може створюватись не тільки певним образом, а й евфонічними та формально-граматичними засобами – римою, алітераціями.

Фразеологічні сполучення – тип фраз, створених реалізацією зв'язаних значень слів. Слова з фразеологічно зв'язаним значенням можуть поєднуватись з одним словом чи з обмеженим рядом слів.

Наприклад *hacer el amor*:

“Hacer el amor” – Realizar el acto sexual.

“Hacer el amor a uno” – залицятися до когось, фліртувати з кимось.

“Hacerse el amor” – conversar amoramente.

Фразеологічні вирази, до яких належать такі стійкі в своєму складі і вживанні фразеологічні звороти, які не тільки є семантично подільними, але й складаються цілком із слів з вільним значенням. Наприклад:

“Beso de la vida” – Respiración boca a boca.

“Beso del sueño” – Beso que se da a alguien para introducirle en la boca un narcótico y robable mientras duerme.

“Beso tirado (o volado)” – повітряний поцілунок.

“Beso del tornillo” – beso que se da en la boca, con presión y retorciendo los labios.

“Comerse a besos a uno (a alguien)” – зацілувати когось. Besar(le) de manera reiterada y vehemente.

“Un beso (o muchos besos)” – se usa como despedida cariñosa en cartas o en conversaciones telefónicas, o encomendando un saludo a una tercera persona.

Обов’язкова умова функціонування будь-якого фразеологізму – кілька компонентний склад, розчленована структура. Відповідно до цієї типологічної ознаки у складі фразеологізмів іспанської мови виділяються слова, вжиті у відповідних формах і поєднані певними синтаксичними відношеннями, які, однак можна охарактеризувати в більшості випадків лише як поверхневі. При збереженні ознаки розчленованості дуже поширеним є явище фразеологічно зумовленого функціонування слів.

В. А. Маслова вважає за необхідне аналіз мовних фактів не лише з позиції активного носія мови, але і з позиції зовнішнього спостерігача – на основі вивчення та аналізу універсальних термінів культури. “Фразеологічний компонент мови не лише відтворює елементи і межі культурно-національного світобачення, але і формує їх. І кожен фразеологізм, якщо він містить культурну конотацію, вносить свій вклад до загальної мозаїчної картини національної культури” [22:87]. При цьому не всі ФО являються культурно-специфічними в своїй семантиці. Найбільш “культуроносними”, на думку автора, є образно-емотивні одиниці, які сходять до деяких

прототипних ситуацій, що лежать в основі образного переосмислення, яке закріпилося з часом за фразеологізмом, проте “сліди” прототипу залишаються у внутрішній формі ФО, одночасно кодуючи та експонуючи певну культурну інформацію [22:68, 82].

О. Є. Чикіна у статті “Виявлення національно-культурної специфіки фразеологізмів: сучасні підходи” розглядає лінгвокраїнознавчий, контрастуючий, лінгвокультурологічний і когнітивний підходи до розкриття національно-культурного вмісту ФО. Автор підкреслює, що усі чотири підходи є єдиним цілим і можуть бути представлені як рівні аналізу ФО: 1) виявлення безеквівалентних екстралінгвістичних чинників, відображених у фразеологізмах; 2) виявлення структурно-семантичних особливостей міжмовних фразеологічних відповідників; 3) виявлення національно-культурних конотацій ключових слів і концептів культури, укладених у фразеологізми; 4) виявлення особливостей національного розчленовування мовної картини світу і особливостей функціонування національного менталітету як лінгвокреативного мислення. Автор підкреслює, що такий комплексний підхід від часткового до загального може дати повну картину національно-культурних особливостей фразеологічної системи мови [23].

Концепт кохання в наївній мовній свідомості є комплексом буденних уявлень про кохання та має ключові ознаки недиференційованості, подвійності, дуальності, цінності, багатоаспектності відповідного почуття, що відображується у стійких атрибутах лексеми кохання, пареміях та мовних кліше [24].

Будучи ключовим концептом іспанської культури, концепт “amor” має широкий лексичний фонд. Особливе значення при виявленні внутрішнього змісту концепту “amor” в іспанській мовній свідомості мають засоби експресивності мови – метафори, за допомогою яких стає можливим виявити як універсальні принципи організації невидимої дійсності, так і закономірності, які є властивими тій чи іншій мові, що відображаються не тільки в граматичній будові самої мови, а й в національно-культурній свідомості носіїв певних мовних спільнот [25:174].

В процесі опису лінгвокультурних концептів важливу роль також відіграє аналіз фразеологічної лексики і фразеологічних зворотів, які є засобом реалізації комунікативних і прагматичних намірів в тій чи

іншій сфері діяльності суспільства. Фразеологізми будь-якої мови передають специфічні риси національно характеру, спосіб життя народу, його світосприйняття, отже фразеологічний фонд будь-якої мови відображає рівень культури того чи іншого народу, нації [26:189].

Фразеологія ядро і виразно передає самобутність культури і традицій, своєрідність мови та історії, особливості менталітету тієї чи іншої мовної спільноти. Як слушно зауважують З. Д. Попова та Й. А. Стернін, багато концептів закріплюється в мові не за допомогою слова, а саме фразеологізмом [27:119].

Фразеологізми значно розширюють знакові можливості мови і разом зі словами утворюють єдину лексико-фразеологічну систему. Фразеологічні одиниці характеризують не тільки внутрішній світ людини, але і його відношення до зовнішнього світу і входять до культурного простору як кожної окремої мовної особистості, так і до колективного простору цілої національно-культурної спільноти. Іспанська мова має добре розроблену категоризацію стосунків між людьми. Велика кількість іспанських слів, що вербалізують різні категорії відносин в соціумі, є свідченням особливого інтересу, який проявляється в іспанській культурі до цієї сфери взаємодії людей.

Фразеологічний фонд іспанської мови має велику кількість фразеологізмів з семантикою кохання. Кохання є невід'ємною складовою емоційного життя людини, її психологічної рівноваги та соціальної реалізованості. Ця фундаментальна емоція має свої унікальні характеристики. Зазвичай кохання розглядалося як одна з головних аксіологічних функцій особистості. На думку багатьох дослідників, саме кохання, що існує подвійно – як егоїзм та як альтруїзм, – формує ціннісний світ людини, вміщуючи суттєвий стрижень її життя. Кохання забезпечує повноту і змістовність буття, і, можливо, в ньому знаходиться межа становлення особистості, оскільки обов'язковою умовою існування людини як соціального індивіда є її здатність до самотрансценденції [28:32].

Виділимо три групи фразеологізмів:

1. Фразеологізми, які мають у своєму складі слово *amor* та означають почуття кохання або закоханості.

Наприклад:

“Entrar en amores con ...” – закохатися в когось, зв’язатися з кимось, завести роман, закрутити роман.

“Estar loco de amor (por)” – закохатись по вуха.

“Hacerse amar” – закохати.

“Inspirar amor” – вдихнути кохання, закохати.

2. Фразеологізми, що мають у своєму складі іменник **amor**, але в кожному окремому випадку значення згаданого іменника повністю нейтралізується.

Наприклад:

“Al amor del agua” – за течією

“Al amor del fuego” (*de la lumbre*) – біля вогню, у домовині

“Con amor”, “con mil amores”, “de mil amores”, “de mis amores”, “de amor y amor” – з великим задоволенням, від усього серця, від усієї душі, залюбки.

“De amor y amor” – За гарні очі, за дарма.

“De mis amores” – *se usa para indicar que la persona es muy querida por la persona designada el el posesivo.*

“A su amor” – у своє задоволення, вволю.

“Con (o de) mil amores” – з великим задоволенням, від усього серця.

“Con mucho gusto” – залюбки, від усієї душі.

“En amor y compañía” – у згоді, дружньо.

“Por (el) amor de Dios” – заради Бога.

“(No) saber lo que es amor de gato” – бути (не) знайомим з бідною.

У цій групі представлені фразеологізми на основі дослідження іспанських фразеологічних словників з використанням слова **amor** у їх складі, але яке не відображає значення кохання, а повністю його нейтралізує.

3. Фразеологізми, які хоча і не мають слова **amor** у своєму складі, мають на увазі саме кохання.

Наприклад:

“No sabe decir la lengua lo que siente el corazón” – неможливо сказати словами те, що відчуває серце.

“Abrir el corazón” (*una pers. a otra*) – відкрити серце, душу, *permitir(le) conocer sus pensamientos o sentimientos íntimos, hablando(le) sinceramente.*

“A corazón abierto” – з відкритою душею, *dando rienda suelta a los sentimientos.*

“Comerse a besos a uno (a alguien)” – зацілювати когось з любов'ю. *Besar(le) de manera reiterada y vehemente. “La señora Zoa .. se aferró al cuello del muchacho, tratándole alternativamente de corona y señorito Gervasio, comiéndoselo a besos”* [18:294].

“De corazón” – que tiene sentimiento y se deja llevar por ellos. “*¡Vaya mujer, qué claridad de ideas, bien claro te lo ha dicho, que con la orta o conmigo, una de dos, sin medias tintas, es una mujer de corazón!*” [19:21].

“De corazón (o de todo corazón)” – con sinceridad y afecto.

“De mi corazón” – siguiendo a n de pers, expresa cariño hacia esta.

“Duro de corazón” – insensible o duro de conmovet.

“Hacer latir el corazón (de alguien)” – emocionar(le) o hacer(le) sentir amor.

“Robar el corazón (a alguien)” – ganarse (su) amor o su cariño.

“Romper el corazón (a alguien)” – causar(le) una decepción amorosa.

“Ser todo corazón” – tener gran bondad y generosidad. “*Claro que a las que le conocemos bien no nos la da. Es todo corazón*” [20:17].

У третій групі представлені фразеологізми, які у перекладі означають почуття кохання, хоча і не мають слова *amor* у своєму складі, а замість нього представлені такими словами як *corazón, beso*.

Серцевиною фразеологічного складу є ідіоми – переосмислені сполучення слів, як правило, образно вмотивовані. Ідіома свідчить про тісну взаємодію номінативної мотивувальної бази і нового метафоричного значення; номінативного задуму й образу-подібності, що лежить в основі формування внутрішньої форми ФО [10:211]. У метафоричних уявленнях-картинах відбувається перенесення концептуалізації предметів, які спостерігаються, на об'єкти, що безпосередньо не спостерігаються, але які в цьому процесі концептуалізуються. Власне ідіома – мовний феномен, семантика якого зумовлена внутрішньою формою, що становить результат безпосереднього відбиття образу якого-небудь часто повторюваного явища, що перебуває на перехресті численних лінгвістичних та екстралінгвістичних імпульсів.

Особливостями фразеологічної репрезентації світу є те, що одиниці цього рівня мають більший обсяг та інший характер інформації, ніж одиниці лексичного рівня. Властивістю певної частини фразеологічних одиниць є їх здатність репрезентувати діяльнісний

образ світу, відсилаючи до сцен та сценаріїв, до діяльності як сукупності дій чи процедур, відтворюючи світ прототипових ситуацій.

Висновки та подальші перспективи дослідження. Отже існують такі типологічні ознаки фразеологічних одиниць як семантична цілісність, відтворюваність у комунікативних процесах (усному і писемному мовленні), розчленована (надслівна) будова. Широкого визнання у вітчизняному й світовому мовознавстві здобула класифікація, яка вирізняє три типи фразеологічних одиниць – фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності і фразеологічні сполучення. Зберігши три основні класи фразеологічних одиниць було виділено четвертий клас – фразеологічні вирази. Результати дослідження свідчать, що в іспанській фразеології концепт “amor” представлений численними фразеологічними одиницями, що описують широкий спектр позитивних емоційних переживань суб’єкта, як власних, так і від спілкування з іншими людьми та навколишнім світом. Виділено три рівня, на яких може проявлятися національно-культурна специфіка фразеологізмів з семантикою кохання в іспанській мові: 1) у сукупному фразеологічному значенні (безеквівалентні або лакунарні фразеологічні одиниці); 2) в значенні окремих лексичних компонентів (ФО, які мають в своєму складі позначення національно-культурної реалії); 3) в прямому значенні вільного сполучення, яке було образно переосмислено (тобто в прототипах ФО).

Перспективним є дослідження фразеологізмів в руслі теорії фреймів, що дозволить по-новому дослідити фразеологічний матеріал: описати фразеологічне значення як “поле” взаємодії двох структур знання – лінгвістичного та ситуативного за певними фреймами, сценаріями; більш детально представити взаємодію ознак, які є основою фразеологічного значення; виявити принципи організації, сприйняття та збереження фреймової структури фразеологізму в звичайній свідомості носіїв мови; виявити когнітивні ознаки, актуальні для інформантів при сприйнятті того чи іншого фразеологізму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кудрявцева И. П. Фразеологические единицы современного английского языка с компонентами, обозначающими время : автореф. дис. на соискание науч. степени д-ра филол. наук : 10.02.04 “Германские языки” / Ирина Петровна Кудрявцева. – М., 2007. – 178 с.
2. Воркачев С. Г. Культурно-языковая специфика концепта любви в русском и испанском языках : опыт этносемантического анализа / Сергей Григорьевич Воркачев // Язык и антропологические сущности / гл. ред. Георгий Павлович Немец. – Краснодар, 1997. –

- С. 192–216. 3. Курчаткина Н. Н. К вопросу о семантическом варьировании испанских фразеологизмов / Н. Н. Курчаткина // Вестн. Рос. ун-та дружбы народов. – Серия “Лингвистика”. – 2007. – Вып. 2. – С. 45–48. 4. Михеева Н. Ф. Национально-культурное своеобразие функционирования фразеологизмов в современном испанском языке / Наталья Федоровна Михеева // Вестник Минск. лингв. ун-та. – Серия “Филология”. – 1998. – Вып. 3. – С. 69–75. 5. Осипова М. П. Варианты выражения понятия “любовь” в испанском языке : amor vs. caridad / Марина Павловна Осипова // Вопр. иберо-роман. языкознания. – М., 2004. – Вып. 5. – С. 68–76. 6. Фирсова Н. М. Проблема вариативности морфолого-синтаксических средств : (на материале исп. яз.) / Наталия Михайловна Фирсова // Функционирование яз. единиц в разных сферах коммуникации : сб. науч. трудов / отв. ред. Н. М. Фирсова. – М., 1986. – С. 16–35. 7. Чеснокова О. С. Испанская фразеология в контексте лингвокультурологии / Ольга Станиславовна Чеснокова // Вестн. Рос. ун-та дружбы народов. – Серия “Рус. и иностр. яз. и методика их преподавания”. – 2003. – Вып. 1. – С. 73–78. 8. Балли Ш. Французская стилистика / Шарль Балли // Общая лингвистика и вопросы французского языка. – М., 1955. – С. 116–338. 9. Виноградов В. В. Об основных типах фразеологических единиц в русском языке / Виктор Владимирович Виноградов // Избр. труды : Лексикология и лексикография. – М., 1977 – С. 140–161. 10. Бабкин А. М. Русская фразеология, ее развитие и источники / Бабкин Александр Михайлович. – [2-е изд.]. – 2009. – 221 с. 11. Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка / Николай Максимович Шанский. – [2-е изд.]. – М. : Высшая школа, 1969. – С. 193–218. 12. Жуков В. П. Семантика фразеологических оборотов / Влас Платонович Жуков. – М. : Просвещение, 1978. – С. 14–91. 13. Попова Р. Н. Лексико-фразеологические связи в литературном русском языке и народных говорах / Раиса Николаевна Попова. – Курск, 1984. – С. 16–118. 14. Бенвенист Э. Общая лингвистика / Эмиль Бенвенист. – М., 2002. – С. 33–67. 15. Лотман Ю. М. О русской литературе : Статьи и исследование (1958–1933). История русской прозы. Теория литературы / Юрий Михайлович Лотман. – СПб : Искусство, 1999. – С. 437–654. 16. Чернышева И. И. Принципы систематизации фразеологического материала современного немецкого языка / Ирина Ивановна Чернышева. – М. : Язык и стиль, 1955. – С. 24–93. 17. Casares J. Introducción a la lexicología moderna / Julio Casares Sánchez. – Madrid : CSIS, 1950. – P. 12–56. 18. Guerra A. M. Lexicografía Española / Antonia Medina Guerra. – Ariel, 2003. – P. 124–125. 19. Marín J. M. Estudios de fraseología española / Jesus Martínez Marín. – Málaga : Ágora, 1996. – P. 15–26. 20. Pastor G. Manual de fraseología española / Gloria Corpas Pastor. – 1997. – P. 115–337. 21. Ruiz G. L. Aspectos de frasesología teórica española / Ruiz Gurillo L. – València : Universitat, 1997. – P. 34–43. 22. Маслова В. А. Лингвокультурология : [учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / Валентина Авраамовна Маслова. – М. : Академия, 2001. – 208 с. 23. Чикина Е. Е. Выявление национально-культурной специфики фразеологизмов : современные подходы [международный научно-практический журнал]. – 2004. – Вып. 3. – С. 52–63. 24. Огаркова Г. А. Вербалізація концепту кохання в сучасній англійській мові : когнітивний та дискурсивний аспекти : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. н. : спец. 10.02.04 “Германські мови” / Ганна Анатоліївна Огаркова ; Київськ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К., 2004. – 221 с. 25. Телия В. Н. Метафоризация и ее роль в создании языковой картины мира / Вероника Николаевна Телия // Роль человеческого фактора в языке. – М., 1988. – С. 23–85. 26. Слепушкина Е. В. Способы выражения угрозы в русском и английском языках (на материале ФЕ) / Екатерина Владимировна Слепушкина // Лингвистика. Перевод. Межкультурная коммуникация. – Пятигорск : ПГЛУ, 2006. – 222 с. 27. Попова З. Д. Общее языкознание : [учеб. пособие для ун-тов] / З. Д. Попова, И А. Стернин. – [2-е изд., испр.]. – Воронеж : Центрально-Черноземное книжное издательство, 2004. – 208 с. 28. Арутюнова Н. Д. Метафора и дискурс / Нина Давидовна Арутюнова // Теория метафоры. – М. : Прогресс, 1990. – С. 5–32.